

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen/6. kontor/3.1/2.1

Sagsnr.: 9614

Den 24. juni 2011

FVM 901

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Om forslag til godkendelse af sødestoffet steviol glycosider til anvendelse i fødevarer ved ændring af bilag II til forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om godkendelse af sødestoffet steviol glycosider i en række fødevarer. Godkendelsen er i overensstemmelse med den sundhedsmæssige vurdering fra den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) samt i overensstemmelse med Kommissionens øvrige kriterier om, at der skal være teknologisk begrundelse for anvendelsen, og at anvendelsen ikke må vildlede forbrugeren. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen kan således støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsendt forslag til ændring af bilag II til forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer, som følge af godkendelse af sødestoffet steviol glycosider i en række fødevarer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 af 16. december 2008 om fødevaretilsætningsstoffer.

Forslaget skal behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 4. juli 2011.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Formål og indhold

Fødevaretilsætningsstoffer godkendes på baggrund af konkrete ansøgninger fra fødevareproducenter. En tilsætningsstofgodkendelse skal bygge på videnskabelige undersøgelser, som viser, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder ved at bruge stoffet. I medfør af en konkret ansøgning om godkendelse af et fødevaretilsætningsstof er det nødvendigt at foretage en ændring af bilag II til forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer. Med vedtagelsen af dette konkrete forslag om godkendelse af sødestoffet steviol glycosider vil bilaget skulle udvides til også at omfatte godkendelse og anvendelsesbetingelser for det pågældende stof.

Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) har den 10. marts 2010, på baggrund af en konkret ansøgning fra henholdsvis to sødestofproducenter og en fødevareproducent fastsat en ADI-værdi (acceptabelt dagligt indtag) for steviol glycosider. Steviol glycosider er et sødestof, som findes i planten *Stevia rebaudiana* bertonii og udvindes ved udtræk fra plantens blade. Steviol glycosider er op til 300 gange sødere end sukker og giver ingen kalorier, hvilket gør stoffet velegnet i sukkerreducerede produkter.

Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) har i sin udtalelse konkluderet, at der er risiko for, at ADI kan overskrides ved de foreslåede anvendelser i ansøgningen. Herefter har ansøger selv nedsat de tilsatte niveauer af steviol glycosider og Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) har på den baggrund revurderet indtaget. Da dette stadig blev vurderet som værende for højt, og den største bidragsyder (produktgruppe) til indtaget af steviol glycosider var læskedrikke, har Kommissionen i forslaget yderligere begrænset anvendelsen i læskedrikke, i forhold til ansøgningen. Niveauerne i det fremlagte forslag er fastsat således, at ADI ikke overskrides.

Steviol glycosider vil med en vedtagelse af forslaget få tildelt E-nummer E 960.

Anvendelsen af steviol glycosider er derfor i overensstemmelse med de generelle krav til tilsetningsstoffer:

- at de skal være sundhedsmæssigt forsvarlige,
- at der er en teknologisk begrundelse,
- at anvendelsen ikke vildleder forbrugerne.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som led i forskriftkomitéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til en forordning. En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark.

Fødevaretilsætningsstoffer reguleres af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer. I medfør af forordningen skal der vedtages en fællesskabsliste over godkendte tilsætningsstoffer og deres anvendelsesbetingelser. Fællesskabslisten er ikke endelig vedtaget og offentliggjort. For at sikre muligheden for tilpasning til udviklingen har det i overgangsperioden været nødvendigt at bibeholde de bestemmelser og bilag i sødestofdirektivet¹, farvestofdirektivet² og diversedirektivet³, som vedrører tilsætningsstoffernes anvendelsesbetingelser.

Den danske Positivliste om tilsætningsstoffer, der må anvendes til fødevarer og, som er en del af bekendtgørelse nr. 93 af 4. februar 2011 om tilsætninger mv. til fødevarer, implementerer de stadig gældende bestemmelser i de nævnte direktiver. Positivlisten finder derfor anvendelse indtil bilag II (fællesskabslisten) i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer finder anvendelse.

Konsekvenser

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser.

Anvendelsen af det nye sødestof lever op til Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA's) anbefalinger for fødevaresikkerhed. De danske eksperter fra DTU Fødevareinstituttet støtter Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA's) anbefalinger. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

N/P Sweet A/S mener, at steviol glycosider kan anvendes i en lang række eksisterende produkter, hvor en kalorielet variant vil være interessant for forbrugeren. Samtidig anbefaler N/P

¹ Artikel 2, stk. 1, 2 og 4 med tilhørende bilag i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 94/35/EF af 30. juni 1994 om sødestoffer til brug i levnedsmidler.

² Artikel 2, stk. 1-6, og stk. 8-10 samt bilag I-V i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 94/36/EF af 30. juni 1994 om farvestoffer til brug i levnedsmidler.

³ Artikel 2, artikel 4 og bilag I-V i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 95/2/EF af 20. februar 1995 om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farvestoffer og sødestoffer.

Sweet A/S, at sødestoffet også godkendes til produktgrupperne: Cider og Morgenmadsprodukter.

Landbrug & Fødevarer støtter godkendelsen af steviol glycosider, da Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet, at anvendelsen er sundhedsmæssigt forsvarlig.

Mejeriforeningen under Landbrug & Fødevarer mener, at grænseværdien for steviol glycosider i mejeriprodukter bør sættes op til det dobbelte, da den foreslåede mængde er for lav til fuldstændig sukkererstatning. Det vil heller ikke være muligt at fremstille produkter med steviol glycosider, der kan opnå Nøglehulsmærkning.

Bryggeriforeningen støtter godkendelsen af steviol glycosider men mener, at grænseværdierne for læskedrikke bør sættes op, da det med den foreslåede grænseværdien kun er muligt at erstatte 30-40 % af sukkerindholdet i læskedrikke. Derudover mener Bryggeriforeningen, at steviol glycosider også bør godkendes til maldrikke.

DI Fødevarer støtter godkendelsen af steviol glycosider men mener, at grænseværdierne for læskedrikke og nektar er for lave til at fremstille energi-reducerede produkter eller produkter uden tilsat sukker. Derudover mener DI Fødevarer, at steviol glycosider også bør godkendes til frugtfyldninger, remoncer og marcipanfyldninger i wienerbrød, samt i bløde boller med fedt- og sukkerindhold over 5 %. DI Fødevarer mener derudover, at navnet på sødestoffet bør ændres til ”steviol”.

O. Kavli A/S støtter godkendelsen af steviol glycosider, men mener, at Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritets (EFSA) fastsatte ADI-værdi er for lav, og at stoffet dermed bør godkendes i højere mængder.

Kræftens Bekæmpelse støtter ikke forslaget, idet de mener, at Kommissionen ikke følger Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritets (EFSA) anbefalinger. Kræftens Bekæmpelse mener derfor, at Kommissionen bør afvise ansøgningen, og at der i øvrigt ikke er behov for flere sødestoffer på markedet.

Der er derudover indkommet høringssvar fra én privatperson, der støtter godkendelsen, men mener, at stoffer bør godkendes ubegrænset, og at selve planten, som sødestoffet udtrækkes fra, bør godkendes til fødevarer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at det er vigtigt at sikre harmoniserede regler for tilsætningsstoffer, der kan anvendes i fødevarer, og at godkendelse af tilsætningsstoffer sker ud fra følgende kriterier:

- at der er et teknologisk behov for anvendelsen,
- at anvendelsen er sundhedsmæssigt forsvarligt,

- at anvendelsen ikke vildleder forbrugeren.

Disse kriterier vurderes, på baggrund af udtalelser fra Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) og DTU Fødevareinstituttet, at være opfyldt for så vidt angår de foreslåede anvendelser af det nye tilsætningsstof.

Regeringen noterer sig med tilfredshed, at Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) gentagne gange har vurderet sikkerheden og indtaget af steviol glycosider for at sikre, at de foreslåede anvendelser er sundhedsmæssigt forsvarlige.

I relation til de afgivne høringssvar bemærkes, at fælles for høringssvarene fra NP Sweet A/S, Mejeriforeningen under Landbrug & Fødevarer, Bryggeriforeningen, DI Fødevarer og O. Kavli A/S er, at man mener, at steviol glycosider bør godkendes i højere mængder og i flere fødevarer, end det der fremgår af forslaget. Med hensyn til hvilke produktgrupper steviol glycosider godkendes til, er det ansøger, der har ansøgt om anvendelse i bestemte grupper, og det er ansøger, der har slettet enkelte grupper fra listen for at nedbringe indtaget.

For så vidt angår høringssvaret fra O. Kavli A/S om, at den fastsatte ADI-værdi er for lav, og at stoffet derfor bør godkendes i højere mængder skal det bemærkes, at ADI-værdien er fastsat af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) og støttes af eksperter fra DTU Fødevareinstituttet.

Heroverfor anfører Kræftens Bekæmpelse, at Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har fastsat en ADI-værdi, hvilket betyder, at stoffet ikke er sundhedsskadeligt, hvis det indtages i mængder, der samlet ligger under denne værdi. Idet de foreslåede niveauer er under ADI følger Kommissionens forslag derfor Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) anbefalinger.

Med de foreslåede niveauer er det ikke muligt at opnå en 100 % sukkererstatning, men det er stadig muligt at opnå en 30 % sukkerreduktion. Det følger af forordningen om ernærings- og sundhedsanprisninger, at for at kunne markedsføre produkter som sukkerreducerede, skal der som minimum være tale om 30 % sukkerreduktion. Regeringen er af den holdning, at de grænseværdier, der fremgår af forslaget er tilpasset Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) ADI-værdi, således at der ikke er risiko for, at forbrugerne får for høje mængder af stoffet. Det har været nødvendigt at nedsætte de grænseværdier, der oprindeligt var ansøgt om, men det er stadig muligt at opnå en 30 % sukkerreduktion i produkterne, og dermed fremhæve dette på produktet.

I relation til høringssvaret fra Landbrug & Fødevarer om, at det ikke vil være muligt at fremstille produkter med steviol glycosider, der kan opnå nøglehulsmærkning bemærkes, at dette følger af betingelserne for at anvendes nøglehulsmærket. Produkter med sødestoffer kan generelt ikke benytte nøglehulsmærkningsordningen.

Med hensyn til DI Fødevarers forslag om at ændre navnet på steviol glycosider til ”steviol”, er navnet valgt, fordi det beskriver, hvad stoffet kemisk set er. Dette er almindelig procedure for tilsætningsstoffer. Industrien har mulighed for at mærke stoffet med E-nummer i stedet for den specifikke betegnelse.

Regeringen kan således støtte forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.